

є важливим кроком на шляху до розвитку громадянського суспільства, адже вона направлена на створення різноманітних форм демократії участі, налагодження ефективної взаємодії громадськості з органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

Отже, ефективний розвиток українського суспільства залежить від викорінення конкуренції з механізму взаємодії громадянського суспільства і держави. Ці відносини є взаємозалежними, тому що без громадянського суспільства не може бути демократичної держави і без держави не може динамічно розвиватися громадянське суспільство. Ці два аспекти сьогодні стають невід’ємними та взаємозалежними складовими життєдіяльності суспільства.

Список використаних джерел

1. Котюк В. О. Загальна теорія держави і права: [навч. посіб.] / В. О. Котюк. — К.: «Атіка», 2005. — 592 с.
2. Косов Г. В. Модели взаимодействия гражданского общества и государства в глобальной общественно-политической системе : монография / Г. В. Косов, О. В. Паслер / под ред. А. А. Варгумяна. — Ставрополь : Ставролит, 2010. — 230 с.
3. Пиголкин А. Гражданское общество и государство / А. Пиголкин // Проблемы общей теории права и государства / Под общ. ред. В.С. Нерсесянца. — М., 1999. — 789 с.
4. Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні Президент України : Указ Президента України від 26.02.2016 № 68/2016 // Офіційний вісник України. — 2016 р. — № 18. — Ст. 716.

Ключові слова: конституційне право, держава і суспільство, громадянське суспільство, взаємодія громадянського суспільства і сучасної держави.

Науковий керівник: к.ю.н., доц. Кулі-Іванченко К. К.

Калинич Мар’яна Іллічна

студентка 1-го курсу магістратури судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВОСУДДЯ ЯК ЗАСІБ ПРАКТИЧНОГО ВТІЛЕННЯ СУДОВОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ

Систему конституціоналізму цілеспрямовано на обмеження (самообмеження) публічної влади на користь громадянського суспільства, прав та інтересів людини і громадянина для досягнення (визнання,

забезпечення, захисту) конституційно-правової свободи людини [1, с. 5-6].

Важливим інститутом у механізмі захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина є Конституційний суд України. Провідну роль у формуванні судового конституціоналізму відіграє конституційне правосуддя як форма конституційного контролю та спеціалізований інструмент правової охорони Конституції. Слід зазначити, що судова влада має діалектичний зв'язок із судовим конституціоналізмом, адже в конституційно-правовій науці якісний стан функціонування судової влади отримав назву «судовий конституціоналізм». Виділяють такі компоненти змісту судового конституціоналізму: конституційну герменевтику, конституційне судочинство як процесуальну основу формування судового конституціоналізму, правові позиції органу конституційного правосуддя як матеріальне втілення судового конституціоналізму. Конституційне правосуддя постає засобом реалізації конституціоналізму, а також «фактором розвитку, перетворення конституціоналізму», оскільки «через конституційний контроль конституція як правовий акт перетворюється на живе право, а конституціоналізм перетворюється на живий конституціоналізм» [2, с. 25]. Враховуючи характер конституційного правосуддя як спеціалізованого конституційно-контрольного інституту й одночасно інституту (елемента) судової влади, можна стверджувати, що саме діяльність Конституційного Суду України стала вирішальним фактором щодо формування якісно нового стану конституціоналізму – судового конституціоналізму. Рішення органу конституційної юрисдикції є нормативно-правовою основою формування судового конституціоналізму. Рішення органу конституційної юрисдикції є нормативно-правовою основою формування судового конституціоналізму. Відповідно, конституційний контроль, здійснюваний насамперед у формі конституційного правосуддя, постає генератором сутнісних основ судового конституціоналізму, проникає в усі його складові. Створення й функціонування інституту конституційно-судового контролю перетворює конституціоналізм, переводить його на якісно новий рівень практичної реальності. Реалії життя вимагають судового забезпечення конституціоналізму у змістовному плані, захисту базових цінностей конституційного ладу, що в сукупності створюють режим верховенства права у взаємозв'язку з верховенством Конституції. Конституційний Суд в актах про тлумачення не завжди керується політико-правовою логікою Конституції, а текст Рішень з офіційною інтерпретацією далеко не завжди є виявленням смислу конституційних норм, які здатні сприяти інтеграційним процесам й оновити матрицю самої Конституції. Практичний смисл «судового конституціоналізму» як категорії полягає в тому, що він допомагає знаходити зв'язки між положеннями Конституції і поточним законодавством. Для конституціоналізації потрібен як «позитивний законодавець» – Верховна Рада

України, так і «негативний законодавець» – Конституційний Суд України. Але важливо, щоб ми виходили з презумпції конституційності кожного разу, коли конституціоналізація торкається як інститутів галузі права, так і окремих норм. Інакше виникає загроза «прогалин» у правозастосуванні, які з'являються в порядку не конкретного, а абстрактного нормоконтролю. Ось тут важливо отримати конституційне витлумачення норми, яка оспорується, що дає більше користі для «судового конституціоналізму» як результат офіційної позиції Конституційного Суду України щодо правозастосування в системному втіленні закону. Важливого значення набуває можливість доступу до конституційного правосуддя людини, зокрема, за допомогою конституційної скарги, яка слугує значним засобом забезпечення демократії, основу якої становить свобода людини. Людина інтегрується в процес управління державою та суспільством під час вирішення суперечок із законодавцем опосередковано через судовий орган держави. Це «жива» продуктивна взаємозалежність особи та держави [3, с. 215].

На підставі вищезазначеного можна стверджувати, що в умовах сучасного конституціоналізму наслідком ефективного забезпечення режиму верховенства права, верховенства і прямої дії Конституції України, правового обмеження (самообмеження) публічної влади на користь громадянського суспільства, прав і свобод людини є формування судового конституціоналізму як якісного стану конституційного правосуддя.

Список використаних джерел

1. Крусян А.Р. Сучасний український конституціоналізм : монографія / А.Р. Крусян. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 560 с.
2. Махніцький О.І. Електронний ресурс – Режим доступу – <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/4820/03%281%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
3. Кравчук С.М. Електронний ресурс – Режим доступу – <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5865/vnulpurn201684535.pdf>

Ключові слова: конституціоналізм, судовий конституціоналізм, конституційне правосуддя, Конституційний Суд України, конституційна скарга.

Науковий керівник: к.ю.н. асистент Салей М. І.